

Współpraca biznesowa ze Światowym Programem Żywnościowym (WFP)

Informacje dotyczące zasad współpracy podmiotów gospodarczych ze Światowym Programem Żywnościowym (WFP) w zakresie produkcji i dostarczania żywności, świadczenia usług transportowych i logistycznych oraz dostarczania innych towarów i usług:

W 2018 r. WFP zakupił 3,6 mln ton żywności o wartości 1,6 mld USD. Żywność zakupiono w 93 krajach, z czego 79% pod względem wartości pochodziło z krajów rozwijających się, a pozostałe 21% z krajów rozwiniętych. Wolumen zakupionej żywności przez WFP był w 2018 r. o 20% wyższy niż w 2017 r. i o 70% wyższy niż w 2013 r.

Sieć jednostek zakupowych WFP obejmuje siedzibę główną w Rzymie (45% wolumenu zakupów w 2018 r.), 6 biur regionalnych (23%) i 62 biura krajowe (32%). W 2018 r. kontynuowano politykę decentralizacji przetargów.

Do głównych krajów, w których WFP nabywa żywność należą pod względem wolumenu: Turcja (11% wolumenu zakupów), Rumunia (7%), Ukraina (7%), Uganda (6%), Jemen (5%), Tanzania (5%), Sudan (5%), Etiopia (4%), Indonezja (3%), Belgia (3%), Wietnam (3%), Nigeria (3%), Włochy (3%), Republika Południowej Afryki (2%) oraz Indie (2%). Łącznie na te kraje przypada 68% wolumenu zakupów żywności realizowanych przez WFP.

WFP coraz częściej kupuje żywność w lokalizacjach, w których będzie ona spożywana lub w pobliżu tych lokalizacji. W przeciwieństwie do tradycyjnego postrzegania działalności organizacji humanitarnych przywożących żywność z daleka, WFP nabywa ponad 60% ze swojego warteo 3,5 mld USD łańcucha dostaw żywności, innych towarów i usług w lokalizacjach, w których działa. Nawet podczas poważnych kryzysów WFP stara się realizować zakupy u lokalnych dostawców, wspierając tym samym rozwój lokalnych gospodarek.

WFP pozyskuje z rynku międzynarodowego następujące produkty spożywcze: zboża, rośliny strączkowe (w tym ciecierzycę, soczewicę, groszek i fasolę), olej roślinny, cukier, sól, ryż, mąkę pszenną, drożdże, a także opakowane racje żywnościowe.

Żywność, którą dystrybuuje WFP odpowiada na potrzeby konkretnych społeczności. Odpowiednio skomponowany koszyk spożywczy ma kluczowe znaczenie dla odżywiania osób poszkodowanych (głodujących lub niedożywionych), zwłaszcza gdy są one w pełni uzależnione od pomocy żywnościowej.

Rozmiar i skład koszyka spożywczego są dostosowane do lokalnych preferencji, profilu demograficznego, poziomu aktywności, warunków klimatycznych, lokalnych możliwości zaspokojenia własnych potrzeb żywieniowych oraz występujących poziomów niedożywienia i chorób. Ustalany jest dla zaspokojenia potrzeb żywieniowych populacji, a nie pojedynczych osób.

Dla osób w pełni uzależnionych od pomocy żywnościowej WFP dostarcza 2100 kalorii na osobę, z czego 10–12% pochodzi z białka, a 17% z tłuszczu (zgodnie z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia – WHO oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa – FAO). Dla pozostałych osób, nieuzależnionych w pełni od pomocy żywnościowej (w szczególności wrażliwych grup takich jak małe dzieci, kobiety w

cięży czy matki karmiące), koszyk spożywczy ma na celu uzupełnienie dostępnego poziomu wyżywienia w celu zapobiegania lub leczenia niedożywienia.

W sytuacjach kryzysowych, gdy ludzie są całkowicie uzależnieni od pomocy żywnościowej głównymi składnikami koszyka spożywczego WFP są:

- podstawowe pożywienie takie jak mąka pszenna lub ryż,
- soczewica, ciecierzycy lub inne rośliny strączkowe,
- olej roślinny (wzbogacony witaminą A i D),
- cukier,
- sól jodowana.

WFP korzysta z szerokiej gamy specjalistycznych produktów spożywczych w celu poprawy stanu żywienia osób, którym pomaga na całym świecie. Obejmują one:

- wzbogaconą żywność mieszaną,
- żywność gotową do użycia,
- herbatniki wysokoenergetyczne,
- kompresowane batony spożywcze oraz
- mikroelementy w proszku.

Wzbogacona żywność mieszana: to mieszanki częściowo obgotowanych i zmielonych zbóż, soi, fasoli, roślin strączkowych wzbogaconych w mikroelementy (witaminy i minerały). Mogą one zawierać olej roślinny lub mleko w proszku. Najczęściej stosowana jest mieszanka soi i kukurydzy, ale czasami stosuje się również mieszankę soi i pszenicy.

Ten rodzaj żywności został stworzony w celu zapewnienia suplementów białkowych. Używany jest w programach pomocy żywnościowej w celu zapobiegania niedoborom żywieniowym, np. uzupełniających stan wyżywienia oraz w programach związanych ze zdrowiem matki i dziecka.

Żywność gotowa do użycia: przeznaczona jest do zaspokojenia potrzeb żywieniowych mało i umiarkowanie niedożywionych dzieci (w większym stopniu niż wzbogacona żywność mieszana). Główne składniki tej żywności to: pasta z orzeszków ziemnych, tłuszcz roślinny, odtłuszczone mleko w proszku, serwatka, maltodekstryna, cukier, kakao oraz mikroelementy.

Żywność tą stosuje się głównie podczas operacji ratunkowych lub na początku interwencji WFP w celu zapobiegania lub kuracji umiarkowanego niedożywienia. W przypadku dzieci w wieku od 6 do 59 miesięcy narażonych na duże ryzyko niedożywienia należy ją stosować w uzupełnieniu do mleka matki i innej żywności.

W ramach tej kategorii żywności obecnie przez WFP stosowane są podczas akcji humanitarnych dwa rodzaje produktów dostarczanych przez firmę Nutriset: Plumpy'Doz w tubkach zawierających cotygodniowe porcje żywnościowe oraz Plumpy Sup w saszetkach z porcjami dziennymi.

Herbatniki wysokoenergetyczne: produkowane są na bazie pszenicy i zapewniają 450 kcal w co najmniej 10 gramach i maksimum 15 gramach białka na 100 gramów produktu; wzbogacone są witaminami i minerałami. Główne ich składniki to: mąka pszenna, uwodorniony tłuszcz roślinny, cukier, mąka sojowa, syrop inwertowany, fruktoza, syrop kukurydziany, odtłuszczone mleko w proszku, sól oraz mikroelementy.

Stosuje się je w pierwszych dniach zagrożenia niedożywieniem, gdy brakuje urządzeń do gotowania. Są łatwe w dystrybucji i szybko przyczyniają się do poprawy poziomu odżywiania.

Kompresowane batony spożywcze: złożone są z pieczonej mąki pszennej, tłuszczu roślinnego, cukru, koncentratu białka sojowego i ekstraktu słodowego oraz mikroelementów.

Stosowane są podczas akcji ratunkowych, gdy lokalne jedzenie nie może być dystrybuowane ani przygotowywane.

Mikroelementy w proszku: to bezsmakowy proszek zawierający zalecane dzienne spożycie 16 witamin i minerałów dla jednej osoby; posypuje się nim przygotowane jedzenie po ugotowaniu, tuż przed spożyciem.

Produkt ten stosowany jest do wzbogacenia posiłków w przypadku niedoborów mikroelementów. Stosowany jest, gdy nie można użyć wzbogaconej mąki zbożowej w celu ich suplementacji.

W załączeniu specyfikacje specjalistycznych produktów spożywczych nabywanych i dystrybuowanych przez WFP (jeden plik).

WFP nadzoruje bezpieczeństwo i jakość żywności na każdym etapie łańcucha dostaw – od produkcji po przetwarzanie i pakowanie, od przechowywania i przeładunku do dystrybucji. Cała żywność zakupiona przez WFP musi spełniać określone wymagania i specyfikacje. Są one zgodne z międzynarodowymi standardami oraz szczegółowymi przepisami w krajach docelowych.

Wybór dostawców, w tym podwykonawców do przetwarzania żywności, opiera się na ścisłych kryteriach i obejmuje wstępną ocenę oraz wizytę techniczną. Organizowane są częste kontrole zakładów przetwórczych i pakujących żywność oraz magazynów żywności, a także przeprowadzane są testy produktów. Ilekroć podejrzewa się, że żywność nie spełnia standardów jakości WFP jest ona natychmiast wycofywana z dystrybucji, dopóki nie zostanie wykazane, że jest bezpieczna do spożycia przez ludzi.

WFP w celu przetransportowania i dostarczenia żywności w docelowych lokalizacjach ogłasza przetargi na usługi z tym związane, takie jak: zakup środków transportu i części zamiennych do nich, paliwa, sprzętu i usług teleinformatycznych oraz wykonanie stałej i tymczasowej infrastruktury, w tym magazyny, a także ubezpieczenia.

W realizacji swoich zadań WFP opiera się na silnej sieci wiarygodnych i renomowanych dostawców towarów i usługodawców. Potencjalni nowi dostawcy powinni się zarejestrować na platformie United Nations Global Marketplace (UNGM). Złożenie aplikacji na portalu UNGM nie jest równoznaczne z zaproszeniem potencjalnego dostawcy do udziału w przetargach ogłaszanych przez WFP. Aby aplikacja była wzięta pod uwagę nowi potencjalni dostawcy muszą dostarczyć poprawnie wypełnione i wiarygodne dokumenty, a oferowane towary i usługi muszą być zgodne z wymogami WFP.

Główne kryteria włączenia na listę potencjalnych dostawców WFP są następujące:

- 1) zdolność prawna do zawarcia umowy z Organizacją Narodów Zjednoczonych,
- 2) udokumentowana płynność finansowa (roczny obrót na poziomie minimum 5 mln USD),
- 3) zweryfikowana rzetelność (poparta listami referencyjnymi od renomowanych klientów),
- 4) minimum 3-letnie doświadczenie w produkcji i obrocie towarami będącymi przedmiotem zainteresowania WFP,
- 5) doświadczenie w prowadzeniu działalności w zakresie eksportu towarów oraz posiadane licencje,
- 6) rejestracja dokonana na platformie UNGM (poziom 2),
- 7) złożenie formularza „Initial Paper Assessment Form Question”.

Potencjalni nowi dostawcy żywności zainteresowani wpisaniem na listę WFP (WFP Roster) powinni wysłać zgłoszenie na adres e-mail: NewSuppliers@wfp.org. Po otrzymaniu zgłoszenia WFP prześle szczegółową instrukcję dotyczącą procedury rejestracyjnej.

Podmioty zainteresowane świadczeniem usług transportowych i logistycznych powinny natomiast skontaktować się z najbliższym biurem krajowym lub regionalnym WFP, zaś w przypadku innych towarów i usług oraz problemów i pytań technicznych poprzez adres e-mail: goods-services.procurement@wfp.org.

Szczegółowe informacje na temat zasad współpracy biznesowej z WFP można znaleźć pod następującym linkiem: https://www.wfp.org/do-business-with-wfp?_ga=2.35835876.510316916.1574843241-742051842.1541752860.

Opracowanie: SP RP przy FAO, WFP i IFAD w Rzymie, marzec 2020 r.